

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 47/05-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. februára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ioana Kornelija Komanického, bytom B., ktorou namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 187/03 v spojení s postupom Krajského súdu v Prešove v konaní o vedenom pod sp. zn. 2 Co 49/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ioana Kornelija Komanického o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20 januára 2005 doručená sťažnosť Ioana Kornelija Komanického (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 187/03 v spojení s postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 49/04.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou okresnému súdu 22. septembra 2003 „... domáhal náhrady škody z titulu nesprávneho postupu Najvyššieho súdu SR pri svojom dovolaní zo dňa 20. VI. 2002 proti rozhodnutiu Okresného súdu v Bardejove pod č. k. 4 C 1620/98-9. (...) Podstata pôvodného sporu spočívala v tom, že mi bolo neoprávneným zastavením konania bránené súdom ďalej pokračovať v ňom. Dňa 15. X. 2002 som od Okresného súdu v Bardejove na doručenkú a do vlastných rúk obdržal list z Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 80/02, ktorým Okresnému súdu v Bardejove oznamuje, že spis pod č. k. 4 C 1620/98 ako nesprávne mu predložený vracia späť. Tento postup najvyššieho súdu som pokladal za nesprávny, vyložene nezákonný a svojvoľný! Preto som podal tento súdny návrh, ktorý je vedený pod č. k. 3 C 187/03, lebo mi najvyšší súd takýmto nedovoleným konaním spôsobil škodu. Dňa 23. III. 04 Okresný súd v Bardejove vyhlásil rozsudok pod č. k. 3 C 187/03-15, ktorým môj súdny návrh zamietol, pričom sa plne stotožnil s nesprávnym postupom Najvyššieho súdu SR, dôvodiac navyše ešte aj nesprávnym právnym názorom, že vecou sa mohol zaoberať iba Generálny prokurátor SR, čo nie je pravda. Je len samozrejmé, že s vecou som sa nestotožnil, preto som v zákonnej lehote využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku - odvolania, ale nepochodil som, lebo Krajský súd v Prešove svojím konečným rozhodnutím sp. zn. 2 Co 49/04-25 zo dňa 1. X. 2004 sa takisto, ako bardejovský súd, podlízal nielen Najvyššiemu súdu SR, ale najmä svojmu chleboďarcovi – Ministerstvu spravodlivosti SR, takže spravodlivosť opäť ostala v ofsajde!“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru a v ďalšej časti sťažnosti podrobnejšie rozvádza, v čom vidí porušenie týchto práv.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ uviedol:

„Opätovne aj pri tejto príležitosti zdôrazňujem, že záležitosť dovolania je vecou rozhodovacej činnosti a nie vecou kancelársko-administratívnou, čo znamená, že kasačný súd sa bol povinný vecou zaoberať na pôde senátu a pokiaľ moje dovolanie nebolo prípustné, mal s ním naložiť podľa OSP a nie podľa predpisov o vybavovaní spisovej agendy. A keďže tak NS SR neurobil, porušil tým nielen zákonné procesné pravidlá občianskeho práva, ale mi aj znemožnil naplniť z hľadiska vecného moje právo na súdnu ochranu, ktoré svojvoľným postupom vlastne zmaril.“

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 3 ústavy sťažovateľ uviedol:

„So závermi všeobecných súdov v tejto kauze, pokiaľ ide o náhradu škody, nie je možné súhlasiť, pretože to jednoducho odporuje zmyslu a dikcii tohto ústavného článku a odseku. Moje nároky, aj pokiaľ ide o náhradu škody, sú právne opodstatnené a plne dôvodné.“

V súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ argumentuje tým, že:

„a) nemôže byť spravodlivé už to, keď sa súd odmietne vecou zaoberať napriek tomu, že je tak povinný urobiť. OSP nepozná inštitút vrátenie súdneho spisu súdom! Ten sa môže vrátiť iba vo forme rozhodnutia, a len súdneho bez ohľadu na výsledok a aktorátny verdikt!

b) je nespravodlivé, keď sú svojim nezákonným počínaním spôsobí niekomu škodu a štát sa zbavuje zodpovednosti za ňu a odmieta poškodenému ju uhradiť;“

Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 13 dohovoru, sťažovateľ poukazuje na to, že:

„Je nesporné, že najvyšší súd si nesplnil a zanedbal svoje povinnosti a napriek tomu štát za neho zodpovedný bol v spore o tieto moje práva úspešný. Je to prinajmenšom paradox. A čo je ešte horšie, niet tu možnosti použitia účinného opravného prostriedku;“

Napokon tvrdenie o porušení čl. 14 dohovoru opiera sťažovateľ o argumentáciu, že:

„V danom prípade som diskriminovaný, lebo bolo odopreté mi právo na spravodlivosť a pri jeho vynucovaní si bola mi ešte mojím štátom spôsobená škoda, ktorú mi nepokladal za potrebné uhradiť a ani to neurobil, lebo sa spoliehal na svojich vazalov – súdy, ktoré mu dali za pravdu.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom rozhodne nasledovne:

„1. Vyslovuje, že základné a ľudské práva Ioana Kornelija Komanického podľa ods. 1 a 3 čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a ods. 1 čl. 6 Dohovoru o ich ochrane v spojení s jeho čl. 13 a 14 postupom Okresného súdu v Bardejove a Krajského súdu v Prešove v súdnych konaniach u nich vedených pod č. k. 3 C 187/03-15 a sp. zn. 2 Co 49/04 porušené boli.

2. Priznáva Ioanovi Kornelijovi Komanickému spravodlivú finančnú satisfakciu v podobe finančnej náhrady za nemajetkovú ujmu i priamu materiálnu škodu takto:

- a) 40 tis. Sk ako nemajetkovú ujmu pre porušenie čl. 46 ods. 1 a ods. 1 čl. 6 Dohovoru v spojení s jeho čl. 13 a 14;*
- b) 1 606 Sk ako náhradu za vzniklú materiálnu (finančnú) škodu pre porušenie čl. 46 ods. 1 na základe jeho ods. 3 a pre porušenie práv Dohovoru – jeho ods. 1 čl. 6 v spojení s čl. 13 a 14, a to so zákonným úrokom vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby určenej NBS odo dňa vzniku tejto finančnej škody,*

ktoré sú mu povinné Okresný súd v Bardejove a Krajský súd v Prešove zaplatiť nerozdielne a spoločne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia.“

Sťažovateľ žiada aj o úhradu trov konania a o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju insolventnosť.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. K sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Predmetom sťažnosti je okrem iného tvrdené porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, konkrétne na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v označených konaniach.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má každý právo domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu pristupujú záruky ustanovené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečovaná zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru (III. ÚS 136/03).

V predmetnej veci okresný súd rozsudkom sp. zn. 3 C 187/03 z 23. marca 2004 zamietol návrh sťažovateľa, ktorým sa podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) domáhal náhrady škody proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky z dôvodu, že Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podal dovolanie proti zastavujúcemu uzneseniu v jeho inej právnej veci vedenej na okresnom súde a najvyšší súd toto dovolanie neprejednal, ale pripisom ho vrátil okresnému súdu s tým, že do úvahy prichádza iba mimoriadne dovolanie podľa § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ argumentoval tým, že zo strany najvyššieho súdu išlo o „*nesprávny úradný postup*“, v dôsledku ktorého mu vznikla škoda, ktorej náhrady sa v označenom konaní domáhal. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 49/04 z 1. októbra 2004 o odvolaní sťažovateľa proti

označenému rozsudku okresného súdu rozhodol tak, že ho ako vecne správny potvrdil. Okrem iného sa v odôvodnení krajského súdu uvádza, že „... neprichodí mu posudzovať a preskúmavať postup Najvyššieho súdu SR, ako súdu dovolacieho v inej právnej veci“. Krajský súd dospel tiež k záveru, že sťažovateľ je vo vzťahu k predpokladu zodpovednosti za škodu, a to konkrétne vzniku škody, v stave dôkaznej núdze, a preto v okolnostiach veci nie je možné uvažovať o zodpovednostnom vzťahu štátu.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré predchádzalo ich vydaniu, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

Podstatou námietok sťažovateľa je odlišné právne posúdenie veci označenými všeobecnými súdmi oproti právnemu názoru, ktorý zastáva sťažovateľ. Túto skutočnosť vníma sťažovateľ ako porušenie svojich základných práv.

Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj názor, podľa ktorého je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

Podľa názoru ústavného súdu právo na súdnu a inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nie je možné bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, I. ÚS 82/04). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu a krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu a na spravodlivé konanie podľa označených článkov ústavy a dohovoru.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nezistil priamu príčinnú súvislosť medzi napadnutými postupmi okresného súdu a krajského súdu a možným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a konštatuje, že ako okresný súd, tak aj krajský súd postupovali v právnej veci sťažovateľa takým spôsobom, ktorý neumožňuje, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné dospieť k záveru o porušení jeho uvedených práv.

Ústavný súd vychádzajúc zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli z obsahu sťažnosti, jej príloh, z právnych východísk a záverov všeobecných súdov oboch stupňov, odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 46 ods. 3 ústavy

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy „Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených aj v čl. 46 ods. 3 ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Takýmto zákonom je (s účinnosťou od 1. júla 2004) zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a do 30. júna 2004 zákon č. 58/1969 Zb. Takýto prístup zodpovedá doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. II. ÚS 71/04).

Pokiaľ okresný súd po prerokovaní veci návrh sťažovateľa zamietol a krajský súd na základe odvolania sťažovateľa rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, vykonali tým svoju právomoc, ktorá vo všeobecnosti vyplýva z čl. 142 ods. 1 ústavy a osobitne zo zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov a z Občianskeho súdneho poriadku.

Výkonom tejto právomoci však uvedené všeobecné súdy nemohli v žiadnom prípade zasiahnuť do základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy. Napadnuté postupy okresného súdu a krajského súdu nemajú žiadnu vecnú súvislosť s týmto základným právom a ani nevytvárajú žiadnu prekážku pre uplatnenie tohto základného práva za splnenia predpokladov ustanovených zákonom č. 514/2003 Z. z.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy označenými postupmi okresného súdu a krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. K sťažovateľom namietanému porušeniu čl. 13 a čl. 14 dohovoru

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd ním priznaných sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Samotná skutočnosť, že sťažovateľ podal sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, vylučuje, že by postup okresného súdu a krajského súdu mohol byť v nejakom vecnom vzťahu k eventuálnemu porušeniu čl. 13 dohovoru.

Ústavný súd poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takémuto záveru nedospel.

Ústavný súd rovnako konštatuje, že postupy oboch všeobecných súdov označených za porušovateľov sťažovateľových práv nemôžu žiadnym spôsobom zasahovať do práva sťažovateľa vyplývajúceho z čl. 14 dohovoru. Sťažovateľ netvrdil, že by sa s ním z dôvodov uvedených v čl. 14 dohovoru zaobchádzalo v napadnutých konaniach rozdielne oproti iným osobám v identických alebo podobných situáciách a že takto voči nemu postupoval okresný súd alebo krajský súd. Subjektívny názor sťažovateľa na diskrimináciu jeho osoby nie je dôvodom na prijatie záveru, že vo vzťahu k nemu mohlo dôjsť k diskriminačnému postupu. V danom prípade chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili dospieť k takému záveru aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd aj vo vzťahu k čl. 14 dohovoru poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že uvedený článok iba dopĺňa ostatné

hmotnoprávne ustanovenia dohovoru a jeho protokolov. Tento článok však nemá vlastnú nezávislú existenciu, ale je účinný len vo vzťahu k právam a slobodám, ktoré sú zaručené ustanoveniami dohovoru.

Ústavný súd z týchto dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú a vzhľadom na túto skutočnosť považoval už za bezpredmetné rozhodovať o sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2005